

T.Y.B.A.
COMMERCE
INTRODUCTION TO MANAGEMENT
(PAPER-IV) (07TH MAY- 2018)

QP Code : 08386

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
(2) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.
(3) Answers to **both** the sections should be written in the **same** answer book.

Section I

1. Explain the following terms in brief (any **four**) :- **8**
- (a) Policy
 - (b) Leadership
 - (c) Goal
 - (d) Time study
 - (e) Internal environment
 - (f) Middle level management
 - (g) Forecasting
 - (h) Demography.
2. Answer the following (any **two**) :- **16**
- (a) Define management. Explain the need and features of management.
 - (b) Discuss the contribution of F.W. Taylor of management.
 - (c) Is management science or profession ?
3. Answer the following (any **two**) :- **16**
- (a) Describe the internal environmental factors influencing business.
 - (b) What are the steps involved in the planning process.
 - (c) Define MBO. Suggest the necessary steps to be taken for the implementation of MBO.
4. Answer the following (any **two**) :- **16**
- (a) Functions of management
 - (b) Social responsibility of business towards workers
 - (c) Levels of management
 - (d) Social objectives.

[TURN OVER

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) :- **8**
- (a) Formal organisation
 - (b) Break-even analysis
 - (c) Delegation
 - (d) Accountability
 - (e) Centralisation
 - (f) Wide organisation
 - (g) Organisational chart
 - (h) Quality control.
6. Answer the following (any **two**) :- **16**
- (a) Explain in detail the line and staff organisation and discuss the benefits of line and staff.
 - (b) What are the barriers of effective delegation ?
 - (c) Write a note on matrix organisation.
7. Answer the following (any **two**) :- **16**
- (a) Discuss the concept of TQM. What are its benefits and limitations ?
 - (b) Explain the concept of span of control. Write a note on factors influencing span of control.
 - (c) Describe the steps involved in the control process.
8. Write short notes on (any **two**) :- **16**
- (a) Departmentation
 - (b) Limitations of committee organisation
 - (c) Principles of delegation
 - (d) Decentralisation.
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 (३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
 (४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

१. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा (कोणत्याही चार) :-

८

- (अ) धोरण
 (क) नेतृत्व
 (ब) ध्येय
 (ड) वेळेचा अभ्यास
 (इ) अंतर्गत पर्यावरण
 (फ) मध्य स्तरीय व्यवस्थापन
 (ग) पूर्व अंदाज
 (ह) लोकसंख्याशास्त्र

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

१६

- (अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. व्यवस्थापनाची जरूरी व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 (ब) एफ.डब्ल्यू. टेलर यांच्या व्यवस्थापनातील वाट्याची चर्चा करा.
 (क) व्यवस्थापन शास्त्र आहे का पेशा ?

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

१६

- (अ) व्यवसायावर परिणाम करणाऱ्या अंतर्गत पर्यावरणाच्या मुद्द्यांची चर्चा करा.
 (ब) नियोजन प्रक्रियेतील टप्पे कोणते ?
 (क) ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापन लागू करताना जरूरी टप्पे सुचवा.

४. टीपा लिहा (कोणतीही दोन) :-

१६

- (अ) व्यवस्थापनाची कार्ये
 (ब) व्यवसायाची कामगारांच्या प्रतीची सामाजिक जबाबदारी
 (क) व्यवस्थापनाचे स्तर.
 (ड) सामाजिक उद्दिष्टे.

[TURN OVER

विभाग २

५. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा (कोणत्याही चार) :- ८
- (अ) औपचारिक संघटना
 (क) ना फायदा ना तोटा विश्लेषण
 (ब) अधिकारप्रदान
 (ड) उत्तरदायित्व
 (इ) केंद्रीकरण
 (फ) विस्तृत संघटना
 (ग) संघटनेचा तक्ता
 (ह) गुणवत्ता नियंत्रण.
६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :- १६
- (अ) साखळी व सल्लागार संघटन सविस्तरपणे स्पष्ट करा व साखळी व सल्लागार संघटनेच्या फायद्यांची चर्चा करा.
 (ब) अधिकार प्रदानातील अडथळे कोणते ?
 (क) मेट्रिक्स संघटनेवर टीप लिहा.
७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :- १६
- (अ) समग्र गुणवत्ता पद्धती ही संकल्पना स्पष्ट करा. त्यांचे फायदे व मर्यादा कोणत्या ?
 (ब) नियंत्रण क्षेत्र ह्या संकल्पनेची चर्चा करा. नियंत्रण क्षेत्रावर परिणाम करणाऱ्या मुद्द्यांवर टीप लिहा.
 (क) नियंत्रण प्रक्रियेतील टप्प्यांचे वर्णन करा.
८. टीपा लिहा (कोणतीही दोन) :- १६
- (अ) विभागीकरण
 (ब) समिती संघटनेच्या मर्यादा
 (क) अधिकार प्रदानाची तत्त्वे
 (ड) विभागीकरण.
-

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Answers to both the sections to be written in the same answer-book.

Section-I

- Q.1 Explain the following terms in brief (any 4) : 08
- a. Human Resource Planning
 - b. job Analysis
 - c. Synthetic Test
 - d. Group Interview
 - e. job Rotation
 - f. Halo Effect
 - g. Performance Appraisal
 - h. Recruitment
- Q.2 Answer the following (any 2) : 16
- a. Define Human Resource management. Describe its functions.
 - b. Describe the steps involved in the Human Resource Planning.
 - c. Describe the steps involved in employee selection process.
- Q.3 Answer the following (any 2) : 16
- a. What is an interview? Discuss its Importance in the selection process.
 - b. Define Training. Describe the various on-the-job training methods.
 - c. Discuss the modern methods of employee performance appraisal
- Q.4 Short Notes (any 2) : 10
- a. Selection Tests.
 - b. Uses of Job Analysis.
 - c. External Sources of Recruitment.
 - d. Limitations of Performance Appraisal

Section - II

- Q.5 Explain the following terms in brief (any 4) 08
- a. Reference Group
 - b. Human Relations
 - c. Hygiene Factors
 - d. Employee Morale
 - e. Formal Communication
 - f. Paternalistic Leadership
 - g. Social Needs
 - h. Role Playing

- Q.6 Answer the following (any 2) : 16
- a. Define Group. Describe the characteristics of Formal and Informal groups.
 - b. What do you mean by Human Relations? What are its objectives?
 - c. Discuss Herzberg's Two-factor Theory of motivation
- Q.7 Answer the following (any 2) : 16
- a. Describe the factors affecting employee morale.
 - b. Define Communication. Describe the process of Communication.
 - c. Define Leadership. Discuss the qualities of a good leader.
- Q.8 Short Notes (any 2) : 10
- a. Need-hierarchy Theory.
 - b. Changing Human Needs.
 - c. Conflict Management.
 - d. Leadership Styles.
-

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर पत्रिकेत लिहा.
 ४. मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग -१

प्र.१. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा.(कोणत्याही चार)

०८

- अ) मानवी संसाधन नियोजन
 ब) कार्य विश्लेषण
 क) कृत्रिम चाचणी
 ड) गट मुलाखत
 इ) कार्य अदलाबदल
 फ) हलो परिणाम
 ग) कार्यसिद्धी मूल्यमापन
 ह) भरती

प्र.२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

१६

- अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापन म्हणजे काय? त्याची कार्ये कोणती?
 ब) मानवी संसाधन नियोजनाचे विविध टप्पे विशद करा.
 क) कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील टप्प्यांचे वर्णन करा.

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- अ) मुलाखत म्हणजे काय? निवड प्रक्रियेतील मुलाखतीची भूमिका स्पष्ट करा.
 ब) प्रशिक्षणाची व्याख्या लिहा. कामावरील विविध प्रशिक्षण पद्धतींची चर्चा करा.
 क) कार्य सिद्धी मूल्यमापनाच्या आधुनिक पद्धतीची चर्चा करा.

प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

१०

- अ) निवड चाचणी
 ब) कार्य विश्लेषणाचे उपयोग
 क) भरतीच्या बहिर्गत स्रोत
 ड) कार्यसिद्धी मूल्यमापनाचे अडथळे

विभाग -२

- प्र.५. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही) ०८
- अ) संदर्भ गट
 ब) मानवी गट
 क) आरोग्य शास्त्र विषयक घटक
 ड) कर्मचार्यांचे मनोधैर्य
 इ) औपचारिक संदेशवाहन
 फ) पेटरनालीस्टिक नेतृत्व
 ग) सामाजिक गरजा
 ह) भूमिका वठविणे
- प्र.६ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) १६
- अ) गट म्हणजे काय? औपचारिक व अनौपचारिक गटांची वैशिष्ट्ये विशद करा.
 ब) मानवी संबध म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये कोणती?
 क) हर्जबर्गच्या अभिप्रेरणाचे दोन घटक सिद्धांताची चर्चा करा.
- प्र.७ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) १६
- अ) कर्मचार्यांच्या मनोधैर्यावर परिणाम करणारे घटक कोणते?
 ब) संदेश वहनाचे व्याख्या लिहा. संदेशवहनाचे टप्प्यांची वर्णन करा.
 क) नेतृत्वाचे व्याख्या लिहा. उत्तम नेत्यातील गुण स्पष्ट करा.
- प्र.८ टिपा लिहा.(कोणत्याही दोन) १०
- अ) उतरंड गरज सिद्धांत
 ब) मानवाच्या बदलत्या गरजा
 क) वादविवाद व्यवस्थापन
 ड) नेतृत्वाचे प्रकार.

T.Y.B.A.
COMMERCE
EXPORT MANAGEMENT
(PAPER-VI) (11TH MAY- 2018)

Q.P. Code : 26776

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

- N.B: 1. Attempt any five questions from Q. 1 to Q.8.
2. Question no. 9 is compulsory.

1. Answer the following:-
 - a) Define Export Management. Explain the need for export management to the country and the firm. **08**
 - b) State and explain functions of export manager. **08**
2. Answer the following:-
 - a) Discuss various trends in India's service exports. **08**
 - b) Write a note on India's exports since independence. **08**
3. Answer the following:-
 - a) What do you mean by trade barriers? Explain various types of non tariff barriers. **08**
 - b) Discuss the role of WTO in international trade. **08**
4. Answer the following:-
 - a) Discuss the objectives and important features of Foreign Trade Policy 2015-2050. **08**
 - b) Explain the role of FIEO in export promotion. **08**
5. Answer the following:-
 - a) Discuss the steps in identifying foreign markets. **08**
 - b) Explain the concept of product branding and product packaging in export marketing. **08**
6. Answer the following:-
 - a) What is export pricing? Discuss different types of export price quotations. **08**
 - b) Define Packing credit. Discuss important features of packing credit. **08**
7. Answer the following:-
 - a) Discuss the pre-shipment stage in export procedure. **08**
 - b) Explain main incentives available to Indian exporters. **08**
8. Write short notes on **any four** of the following:- **16**
 - a) Registration formalities of export firm
 - b) Trading blocs
 - c) New product Development
 - d) EXIM bank
 - e) EPC
 - f) Export market plan
8. Discuss **any two** of the following:- **20**
 1. ECGC
 2. Export pricing strategies
 3. Composition of India's export trade.

Turn Over

२

(मराठी रुपांतर)

(वेळ: ३ तास)

(गुण: १००)

- सूचना:** १) प्र क्र. १ ते प्र. क्र. ८ मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
 २) प्र. क्र. ९ अनिवार्य आहे.
 ३) मुळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) निर्यात व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. निर्यात व्यवस्थापनाची देशाला व उदयोगाला असणारी गरज विशद करा. ०८
- ब) निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये विशद करा. ०८
२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) भारताच्या सेवा निर्यातीतील विविध कलांची चर्चा करा. ०८
- ब) भारताच्या स्वातंत्र्यानंतरच्या काळातील निर्यात व्यापारावर टिप लिहा. ०८
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) व्यापारी अडथळे म्हणजे काय ? विविध प्रकारच्या बिगरजकाती अडथळ्यांचे वर्णन करा. ०८
- ब) जागतिक व्यापार संघटनेची आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील भूमिका स्पष्ट करा. ०८
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) भारताच्या विदेशी व्यापार धोरणाची (२०१५-२०२०) प्रमुख वैशिष्ट्ये विशद करा. ०८
- ब) फीयोची निर्यात वृद्धीतील भूमिका स्पष्ट करा. ०८
५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) विदेशी व्यापारपेठ निवडण्यासाठीच्या विविध टप्प्यांचे वर्णन करा. ०८
- ब) निर्यात विपणना संदर्भात 'वस्तु मुद्रांकन' व 'वस्तु बांधणी' या संकल्पना विशद करा. ०८

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) निर्यात किंमत म्हणजे काय ? विविध प्रकारच्या निर्यात किंमत दरपत्रकांची चर्चा करा. ०८
- ब) 'बांधणी कर्ज' म्हणजे काय ? बांधणी कर्जाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. ०८
७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- अ) निर्यात प्रक्रियेतील जहाजात माल भरण्यापूर्वीच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा. ०८
- ब) भारतीय निर्यातदाराला उपलब्ध असणाऱ्या प्रमुख सवलती विशद करा. ०८
८. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टिपा लिहा. १६
- अ) नोंदणी प्रक्रिया
- ब) व्यापारी गट
- क) नवीन वस्तु विकास
- ड) आयात-निर्यात बँक
- इ) निर्यात वृद्धी मंडळ
- ई) निर्यात विपणन योजना
९. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर चर्चा करा. २०
१. निर्यात पत व हमी मंडळ
२. निर्यात किंमत धोरणे
३. भारताच्या निर्यात व्यापाराचा रचना
-

- N.B. – (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks.

Section I

1. Explain the following terms in brief (any **four**) 8
 - a) Scalar chain
 - b) Motivation
 - c) Policy
 - d) Time study
 - e) Micro environment
 - f) Top level management
 - g) Demography
 - h) Strategy

2. Answer the following :- (any **two**) 16
 - a) Explain the functions of management.
 - b) Discuss the contribution of Henry Fayol to the management.
 - c) Is management science or profession?

3. Answer the following :- (any **two**) 16
 - a) Describe the external environmental factors influencing business.
 - b) Define planning. What are the objectives and need for planning?
 - c) Discuss the social and human objectives of business.

4. Write shot notes on :-(any **two**) 10
 - a) Components of planning
 - b) MBO
 - c) Scientific management
 - d) Social responsibility towards workers and shareholders

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) 8
 - a) Matrix organisation
 - b) Break-even analysis
 - c) Centralisation
 - d) Accountability
 - e) Functional organisation
 - f) Wide organisation
 - g) Organisational chart
 - h) Budget

6. Answer the following :- (any **two**) **16**
- a) What are the causes of conflict between line and staff?
 - b) What is delegation of authority? Discuss the process of delegation.
 - c) Write a note on advantages of committee organisation.
7. Answer the following :- (any **two**) **16**
- a) What is departmentation? What are the bases of departmentation?
 - b) Explain the concept of decentralisation. Explain the factors influencing decentralisation.
 - c) Describe the steps involved in the control process.
8. Write shot notes on :-(any **two**) **10**
- a) Span of control
 - b) Line organisation
 - c) Informal organisation
 - d) Co-ordination
-

- सुचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.
 3) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावी.
 4) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

(विभाग १)

१. खालील संज्ञांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही चार). (८)
 अ) सत्तासोपान
 ब) अभिप्रेरणा
 क) धोरण
 ड) वेळेचा अभ्यास
 इ) सूक्ष्म पर्यावरण
 फ) उच्चस्तरीय व्यवस्थापन
 ग) लोकसंख्याशास्त्र
 ह) व्यूहरचना
२. प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) (१६)
 अ) व्यवस्थापनाची कार्ये सविस्तर सांगा.
 ब) हेन्री फेयॉल यांनी व्यवस्थापनासाठी केलेली कार्ये सांगा.
 क) व्यवस्थापन शास्त्र आहे का व्यवसाय?.
३. प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन). (१६)
 अ) उद्योगधंद्यावर परिणाम करणाऱ्या बहिर्गत पर्यावरणाच्या मुद्द्यांचे सविस्तर वर्णन करा.
 ब) नियोजनाची व्याख्या लिहा. नियोजनाची जरूरी उद्दिष्टे कोणती?
 क) उद्योगांची सामाजिक व मानवीय उद्दिष्टे कोणती?
४. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) (१०)
 अ) नियोजनाचे घटक
 ब) ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापन
 क) शास्त्रीय व्यवस्थापन
 ड) कामगार व भागधारीकांच्या प्रतिची सामाजिक जबाबदारी.

(P.T.O)

(विभाग २)

५. खालील संज्ञांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा. (कोणत्याही चार) (८)
- अ) मेट्रिक्स संघटना
ब) ना नफा-ना तोटा विश्लेषण.
क) केंद्रीकरण
ड) उत्तरदायीत्व
फ) पसरट संघटना
ग) संघटनेचे तत्ते
ह) अंदाजपत्रक
६. प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) (१६)
- अ) साखळी व सल्लागार यांच्यातील कलहाची कारणे कोणती?
ब) अधिकार प्रदान म्हणजे काय? अधिकार प्रदानप्रक्रियेची चर्चा करा.
क) समिती संघटनेच्या फायद्यांवर टीप लिहा.
७. प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) (१६)
- अ) विभागीकरणाची व्याख्या लिहा. विभागीकरण कोणत्या आधारांवर केले जाते?
ब) विकेंद्रीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा. विकेंद्रीकरणावर प्रभाव करणारे मुद्दे स्पष्ट करा.
क) नियंत्रण प्रक्रियेतील टप्प्यांचे सविस्तर वर्णन करा.
८. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- अ) नियंत्रण क्षेत्र.
ब) रेखा संघटना
क) अनौपचारिक संघटना
ड) समन्वय
-

- Note: 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Answers to both the sections to be written in the same answer book.

Section – I

- Q1. Explain the following terms in brief (any 4) : (8)
a. Human Resource Management
b. Job Description
c. Aptitude Test
d. Panel Interview
e. Refresher Training
f. Horn Effect
g. Conceptual Skill
h. Paired Comparison
- Q2. Answer the following (any 2) : (16)
a. Discuss the Challenges of Human Resource Management due to Changing Business Environment.
b. What is Human Resource Planning? Discuss its importance.
c. Describe the steps involved in employee selection process.
- Q3. Answer the following (any 2) : (16)
a. What is Interview? Discuss the importance of Interview in the Selection Process.
b. Explain on-the-job methods available for training of employees.
c. Describe the modern methods of Performance Appraisal?
- Q4. Short Notes (any 2) : (10)
a. External Sources of Recruitment.
b. Uses of Job Analysis.
c. Managerial Skills.
d. Limitations of Performance Appraisal.

Section – II

- Q5. Explain the following terms in brief (any 4) : (8)
a. Formal Group
b. Human Relations
c. Hygiene Factors
d. Role Analysis
e. Informal Communication
f. Bureaucratic Leader
g. Self-actualisation Needs
h. Conflict

Q6. Answer the following (any 2) : (16)

- a. What is a Group? Describe the different types of group.
- b. What is Human Relations? Discuss its features.
- c. Explain Maslow's theory of motivation.

Q7. Answer the following (any 2) : (16)

- a. Discuss the factors that affect employee morale.
- b. Discuss the merits and limitations of Oral and Written Communication.
- c. Define Leadership. Discuss any four types of leadership.

Q8. Short Notes (any 2) : (10)

- a. Roles of a Leader.
- b. Changing Human Needs.
- c. Conflict Management.
- d. Assumptions of Theory-X.

_____ X _____

कालाबाधी : ३ तास

पूर्ण गुण : १००

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर-पत्रिकेत लिहा.
४. मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

- १ खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही चार) : (८)
- अ. मानवी संसाधन व्यवस्थापन
ब. कामाचे स्वरूप
क. कळ चाचणी
ड. मंडळद्वारे मुलाखत
इ. उजळणी प्रशिक्षण
फ. हॉर्न परिणाम
ग. संकल्पनात्मक कौशल्य
ह. जोडलेली तुलना पद्धती
- २ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)
- अ. बदलत्या व्यावसायिक पर्यावरणामुळे मानवी संसाधन व्यवस्थापनात येणाऱ्या आव्हानांची चर्चा करा
ब. मानवी संसाधन नियोजन म्हणजे काय? त्याचा महत्वाची चर्चा करा.
क. कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील टप्पे विषद करा.
- ३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)
- अ. मुलाखत म्हणजे काय? निवड प्रक्रियेतील मुलाखतीची भूमिका स्पष्ट करा
ब. कर्मचाऱ्यांना देणाऱ्या कामावरील विविध प्रशिक्षण पद्धतींची चर्चा करा.
क. कार्यसिद्धी मूल्यमापनाच्या आधुनिक पद्धतींची चर्चा करा
- ४ टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : (१०)
- अ. भरतीचे बहिर्गत स्रोत
ब. कार्य विश्लेषणाचे उपयोग.
क. व्यवस्थापकीय कौशल्य
ड. कार्यसिद्धी मूल्यमापनाच्या मर्यादा.

विभाग २

५. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही चार) : (८)
- अ. औपचारिक गट
ब. मानवी संबंध
क. आरोग्यशास्त्र विषयक घटक
ड. भूमिका विप्लेषण
इ. अनौपचारिक संदेशवहन
फ. नोकरशाही नेतृत्व
ग. स्वतःची परिपूर्ती गरजा
ह. तक्रार
६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)
- अ. गट म्हणजे काय? गटांचे विविध प्रकारांचे विषद करा.
ब. मानवी संबंध म्हणजे काय? त्याचे वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
क. मास्तोच्या अभिप्रेरणा सिद्धांत स्पष्ट करा.
७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) : (१६)
- अ. कर्मचाऱ्यांचा मनोधैर्यवर परीणाम करणाऱ्यां घटकांची चर्चा करा.
ब. तोंडी व लेखी संदेशवहनाच्या गुणवत्तेचा आणि मर्यादांची चर्चा करा.
क. नेतृत्वाची व्याख्या लिहा. नेतृत्वाचा कोणत्याही चार प्रकारांची चर्चा करा.
८. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : (१०)
- अ. नेत्याची भूमिका.
ब. बदलत्या मानवी गरजा.
क. वादविवाद प्रक्रिया.
ड. 'क्ष' सिद्धांतची पायरी

T.Y.B.A.
COMMERCE
EXPORT MANAGEMENT
(PAPER-VI) (21TH MAY- 2018)

QP Code : 08393

For IDOL Students]

(2½ Hours)
(3 Hours)

[Total Marks : 80
[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) **Regular students** should attempt any **five** questions from Q.1 to Q.8.
(2) **IDOL students** should attempt any **five** questions from Q.1 to Q.8.
(3) Q.No. 9 is **compulsory** for **IDOL students** only.
(4) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.

1. Answer the following :-
 - (a) Define 'Export Management'. Discuss the functions of export manager. **8**
 - (b) Explain the need for export management to the exporting country and the export firm. **8**

2. Answer the following :-
 - (a) Discuss trends in composition and direction of India's foreign trade. **8**
 - (b) Explain reasons for India's poor share in the world trade. **8**

3. Answer the following :-
 - (a) What are 'Trade barriers' ? Explain various types of non-tariff barriers. **8**
 - (b) What do you mean by "Trade blocs" ? Explain working of any two trade blocs. **8**

4. Answer the following :-
 - (a) Discuss the role of FIEO in export promotion. **8**
 - (b) Discuss objectives and main highlights of Foreign Trade Policy 2015-2020. **8**

5. Answer the following :-
 - (a) Explain in brief different modes of entry in foreign market. **8**
 - (b) Explain the concepts of 'Product Life Cycle; and Product Branding" with suitable examples. **8**

6. Answer the following :-
 - (a) Discuss factors that affect export price. **8**
 - (b) What is 'Packing Credit" ? Discuss important features of "Packing Credit". **8**

7. Answer the following :-
 - (a) Explain shipping and customs formalities in export procedure. **8**
 - (b) What do you mean by export incentives ? Explain any five incentives available to Indian exporter. **8**

[TURN OVER

8. Write short notes on any **four** of the following :-

16

- (a) Organisation structure of export firm
- (b) WTO
- (c) Letter of credit
- (d) ECGC
- (e) Factors affecting product selection
- (f) Export marketing plan
- (g) Export price quotations.

(For IDOL Students only)

9. Discuss any **two** of the following :-

20

- (a) Product mix
- (b) Problems in international trade
- (c) EXIM bank.

(मराठी रूपांतर)

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी)

(२½ तास)

[एकूण गुण : ८०

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

- सूचना :
- (१) नियमित विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही ५ प्रश्न सोडविणे.
 - (२) दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही ५ प्रश्न सोडवणे.
 - (३) दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. ९ सोडवणे आवश्यक आहे.
 - (४) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - (४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. खालील प्रश्न सोडवा :-

- (अ) निर्यात व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये विषद करा. ८
- (ब) राष्ट्र व उद्योग धंद्यांसाठी निर्यात व्यवस्थापनाची गरज विशद करा. ८

२. खालील प्रश्न सोडवा :-

- (अ) भारताच्या निर्यात व्यापाराची रचना व दिशा यातील कलांची चर्चा करा. ८
- (ब) जागतिक व्यापारातील भारताचा वाटा कमी असण्याची कारणे विषद करा. ८

३. खालील प्रश्न सोडवा :-

- (अ) व्यापार अडथळे म्हणजे काय ? विविध प्रकारचे बिगर जकाती अडथळे कोणते ? ८
- (ब) व्यापारी गट म्हणजे काय ? कोणत्याही दोन प्रकारच्या व्यापारी गटांची चर्चा करा. ८

[TURN OVER

४. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) निर्यात वृद्धीसाठी फिओ ची भूमिका स्पष्ट करा ८
- (ब) भारताच्या विदेशी व्यापार धोरण २०१५-२०२० ची उद्दिष्ट्ये व वैशिष्ट्ये विशद करा. ८
५. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) विदेशी बाजारपेठेत शिरकाव करण्यासाठी असलेल्या विविध पद्धतीचे वर्णन करा. ८
- (ब) 'वस्तू जीवनचक्र' व 'वस्तू मुद्रांकन' ह्या संकल्पनेची उदाहरणांसहित चर्चा करा. ८
६. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) निर्यात किंमतीवर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा. ८
- (ब) बांधणी कर्जपुरवठा म्हणजे काय ? बांधणी कर्जपुरवठाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. ८
७. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) निर्यात प्रक्रियेतील जहाज भारतीय व जकात शिष्टाचार कोणते ? ८
- (ब) निर्यात सवलती म्हणजे काय ? भारतीय निर्यातदारांना उपलब्ध असलेल्या कोणत्याही पाच सवलती विशद करा. ८
८. टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :- १६
- (अ) निर्यात संस्थेची संघटन बांधणी
- (क) जागतिक व्यापार संघटना
- (ब) पतपत्र
- (ड) इ.सी.जी.सी.
- (इ) उत्पादन निवडी वर परिणाम करणारे घटक
- (फ) निर्यात विपणन योजना
- (ग) निर्यात किंमत दरपत्रके.

(फक्त दूर व मुक्त संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी)

९. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :- २०
- (अ) उत्पादन मिश्रण
- (ब) आंतरराष्ट्रीय व्यापार समस्या
- (क) एक्झिम बँक
-